

**Standardy ochrony dzieci i tworzenia
bezpiecznego środowiska w parafii
Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny
w Starej Wsi k./Brzozowa**

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Objasnienie terminów używanych w dokumencie	4
3. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację standardów	6
4. Zasady tworzenia bezpiecznego środowiska w parafii	9
4.1. Podstawowe założenia	9
4.2. Poszanowanie granic osobistych.....	10
4.3. Kodeks zachowań dla osób dorosłych	12
4.4. Kodeks zachowań dla dzieci	12
4.5. Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku	13
4.6. Ochrona dzieci przed szkodliwymi treściami w sieci Internet	13
5. Zasady weryfikacji osób dopuszczanych do działalności z dziećmi	14
6. Sposób reagowania na podejrzenie lub zgłoszenie krzywdzenia osoby w duszpasterstwie parafialnym	16
6.1. Formy krzywdzenia	16
6.2. Zasady interwencji w duszpasterstwie parafialnym	18
6.3. Zasady udzielania wsparcia osobie skrzywdzonej.....	21
6.4. Zasady postępowania z osobą podejrzaną o krzywdzenie lub sprawcą przemocy	23
7. Zasady upowszechniania i aktualizacji standardów	24
ZAŁĄCZNIK 1: Kodeks zachowań dla osób dorosłych zawierający zasady bezpiecznych relacji pomiędzy osobami dorosłymi a dziećmi obowiązujące w ramach działalności parafialnej.....	27
ZAŁĄCZNIK 2: Kodeks zachowań dla dzieci zawierający zasady bezpiecznych relacji obowiązujące w ramach działalności parafialnej.....	32
ZAŁĄCZNIK 3: Ważne dane kontaktowe i instytucje świadczące pomoc	37
ZAŁĄCZNIK 4: Oświadczenie składane przed dopuszczeniem osoby do pracy lub działalności z małoletnimi	39
ZAŁĄCZNIK 5: Oświadczenie o niekaralności za przestępstwa na szkodę małoletniego	41
ZAŁĄCZNIK 6: Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony dzieci i tworzenia bezpiecznego środowiska w parafii	42
ZAŁĄCZNIK 7: Oświadczenie o zapoznaniu się z Kodeksem zachowań dla osób dorosłych..	43

1. Wprowadzenie

a) Parafie prowadzone przez jezuitów charakteryzują się troską mającą na celu zapewnienie trwania i wzrostu w wierze każdej osobie. Sama nazwa zakonu Towarzystwo Jezusowe nawiązuje do towarzyszenia Jezusowi Chrystusowi w Jego życiu, co wyraża się w słuchaniu i wypełnianiu Jego nauki, naśladowaniu i uczeniu naśladowania Jego postawy wobec innych ludzi. To towarzyszenie w praktyce życia parafialnego oznacza sprawowanie sakramentów i nabożeństw, podejmowanie różnych inicjatyw na rzecz członków wspólnoty parafialnej, tworzenie przestrzeni do umacniania relacji z Bogiem i doświadczania Jego miłości, a także dbanie o to, aby nasza wspólnota parafialna i grupy ją tworzące były miejscami spotkania, tworzenia dojrzałych relacji międzyludzkich i wzrostu. Wszystko to powinno odbywać się w atmosferze bezpieczeństwa, co oznacza szanowanie granic duchowych, psychicznych, fizycznych i seksualnych każdej osoby i bycie czujnym na wszelkie formy ich przekraczania. W naszych działaniach chcemy zawsze odnosić się do postawy Jezusa względem ludzi, których spotykał na swojej drodze. Postawa ta charakteryzuje się poszanowaniem i ukazywaniem godności każdego człowieka, miłosierdziem, wrażliwością, uczciwością i prawdomównością.

b) Z Ewangelii dowiadujemy się, że Jezus szczególną opieką otaczał dzieci. Również i dla nas jest to priorytet. Pragniemy, aby miejsca i grupy, w których przebywają, modlą się, podejmują różne zaangażowania i spędzają wolny czas, były przestrzenią odkrywania Bożej miłości i budowania bezpiecznych więzi, zarówno rówieśniczych, jaki i z osobami dorosłymi. W tym celu otaczamy te wspólnoty szczególnym wsparciem i obserwacją, a także przestrzegamy zasad ochrony małoletnich i tworzenia bezpiecznego środowiska zawartych w niniejszym dokumencie „Standardy ochrony dzieci i tworzenia bezpiecznego środowiska w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bytomiu” (zwanym dalej standardami ochrony).

c) Zapisy znajdujące się w dokumencie opierają się na aktualnym ustawodawstwie państwowym. Stanowią realizację obowiązku prawnego dotyczącego wprowadzenia w parafii od dnia 15 sierpnia 2024 r. standardów ochrony małoletnich wynikającego z Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 560) znowelizowanej przez Ustawę z dnia z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (nazywaną

Ustawą Kamilka). Uwzględniają one również regulacje prawa kanonicznego i wytyczne kościelne dotyczące zasad ochrony małoletnich i dorosłych.

d) Nasza parafia jest prowadzona przez Prowincję Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego i obowiązują w niej również zasady zamieszczone w dokumencie „Ochrona małoletnich w pracy duszpasterskiej oraz dziełach prowadzonych przez jezuitów”, który jest dostępny na stronie jezuita.pl w zakładce „Ochrona dzieci”. Niniejsze standardy ochrony stanowią również realizację wymogu zawartego w tym dokumencie mówiącego o konieczności przyjęcia zasad ochrony (w tym kodeksu zachowań) w dziełach prowadzonych przez Towarzystwo Jezusowe podejmujących pracę i posługę duszpasterską z dziećmi i młodzieżą.

2. Objaśnienie terminów używanych w dokumencie

a) **parafia** – Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bytomiu;

b) **dzieci** – osoby, które nie ukończyły 18 lat;

c) **rodzice** – rodzice dzieci uczestniczących w działaniach organizowanych przez parafię. Należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dziećmi;

d) **proboszcz** – proboszcz parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bytomiu; zgodnie z Kodeksem prawa kanonicznego sprawuje opiekę duszpasterską nad wspólnotą parafialną. Jest jednocześnie pracodawcą i głównym organizatorem działalności na terenie parafii, a tym samym odpowiedzialnym za standardy ochrony dzieci w parafii (zgodnie z Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich);

e) **parafianin** – członek wspólnoty parafialnej; osoba, która faktycznie zamieszkuje od co najmniej trzech miesięcy na terenie parafii;

f) **jezuita** – członek Towarzystwa Jezusowego;

g) **prowincja** – Prowincja Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego;

h) **prowincjał** – prowincjał Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego;

- i) **delegat** – delegat prowincjała Prowincji Polski Południowej ds. ochrony dzieci i młodzieży; wyznaczona przez prowincjała osoba, której zadaniem jest przyjmowanie osób zgłaszających krzywdę i uruchamianie przewidzianych prawem działań; koordynuje działania profilaktyczne w prowincji i wspiera w tym zakresie poszczególne dzieła prowadzone przez prowincję;
- j) **osoba przyjmująca zgłoszenia** – wyznaczona przez prowincjała osoba, której zadaniem – podobnie jak delegata – jest przyjmowanie osób zgłaszających krzywdę i uruchamianie przewidzianych prawem działań;
- k) **duszpasterz osób zranionych** – wyznaczona przez prowincjała osoba zajmująca się pomocą duszpasterską i wsparciem duchowym skrzywdzonych, ich bliskich oraz wspólnot dotkniętych zgorzeniem;
- l) **kurator** – wyznaczona przez prowincjała osoba, która odpowiada za realizację planu bezpieczeństwa i towarzyszy duchownemu, który został oskarżony o wykorzystywanie seksualne lub skazany za to przestępstwo;
- m) **osoba zaufania** – osoba wyznaczona w parafii przez proboszcza; jej zadaniem jest wspieranie proboszcza w tworzeniu bezpiecznego środowiska w parafii oraz bycie do dyspozycji osób, szczególnie dzieci, chcących zgłosić krzywdę;
- n) **wspólnota duszpasterska, grupa duszpasterska** – zorganizowana grupa działająca w ramach struktur parafialnych przeznaczona dla osób chcących wspólnie pogłębiać wiarę i podejmować różnego typu działalność, m.in. religijną, formacyjną, społeczną czy rekreacyjną;
- o) **duszpasterstwo dziecięce** – wspólnota lub działalność duszpasterska przeznaczona głównie dla dzieci poniżej 13. roku życia;
- p) **duszpasterstwo młodzieżowe** – wspólnota lub działalność duszpasterska przeznaczona dla dzieci powyżej 13. roku życia i młodych dorosłych. W parafiach jezuickich najczęściej jest to wspólnota młodzieżowa Magis;
- r) **duszpasterz** – ksiądz, który ma powierzone zadanie duszpasterskie, np. opiekę duszpasterską nad wspólnotą lub grupą w parafii;
- s) **lider** – główny odpowiedzialny za prowadzenie jakiegokolwiek wspólnoty lub grupy działającej w ramach struktur parafialnych; osoba wyznaczona do tego zadania zgodnie z obowiązującymi w tej wspólnotie lub grupie zasadami;

t) **animator** – osoba posiadająca wyznaczone we wspólnocie duszpasterskiej zadania, np. prowadzenie spotkań mniejszych grup tworzących wspólnotę;

u) **wolontariusz** – osoba, która angażuje się w funkcjonowanie parafii na zasadach wolontariatu, czyli dobrowolnie, świadomie i bez wynagrodzenia podejmuje działania na rzecz innych.

3. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację standardów

Obszar odpowiedzialności	Imię i nazwisko, dane kontaktowe
Proboszcz parafii	o. Mirosław Bożek SJ Kontakt: e-mail: starawies@jezuici.pl tel.: 502 460 716
Osoba zaufania w parafii	Anna Żmuda Kontakt: e-mail: zaufanie.starawies@jezuici.pl
Delegat Prowincjała Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego ds. ochrony dzieci i młodzieży	o. Wojciech Bojanowski SJ Kontakt: e-mail: ochrona@jezuici.pl tel.: 503 739 096
Osoba przyjmująca zgłoszenia w Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego	p. Łucja Grekowicz OV Kontakt: e-mail: ochronapme@jezuici.pl tel. 797 907 741
Duszpasterz osób zranionych w Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego	o. Jarosław Naliwajko SJ Kontakt: e-mail: jaroslaw.naliwajko@jezuici.pl tel. (12) 629 33 18

a) Każda osoba dorosła dopuszczona do działalności z dziećmi w parafii (czyli duszpasterz, pracownik, lider grupy duszpasterskiej, animator, wolontariusz itp.) jest odpowiedzialna za realizację standardów ochrony, udzielenie pomocy dziecku i zainicjowanie interwencji w przypadku zgłoszenia, wykrycia bądź podejrzenia krzywdzenia dziecka. Taką samą wrażliwość należy zachować w przypadku wykrycia krzywdzenia osób dorosłych.

Szczególną rolę w tworzeniu bezpiecznego środowiska odgrywają proboszcz, osoba zaufania, a także duszpasterze i liderzy duszpasterstw dziecięcych i młodzieżowych.

b) Proboszcz:

- dba o tworzenie bezpiecznego środowiska w parafii, wdrożenie, przestrzeganie i aktualizację standardów ochrony dzieci;
- wyznacza osobę zaufania;
- odpowiada za weryfikację osób zatrudnianych lub dopuszczanych do działalności z osobami małoletnimi zgodnie z zasadami zapisanymi w rozdziale 5;
- wspólnie z osobą zaufania podejmuje wstępną interwencję w przypadku zgłoszenia lub podejrzenia krzywdzenia osoby małoletniej lub dorosłej;
- w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa zawiadamia policję lub prokuraturę;
- odpowiada za poinformowanie odpowiedniego przełożonego kościelnego (np. prowincjała lub biskupa), jeśli wymagają tego wytyczne Kościoła.

c) Osoba zaufania:

- wspiera proboszcza w tworzeniu bezpiecznego środowiska w parafii i wdrażaniu standardów;
- jest dostępna dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych zaangażowanych w życie parafialne;
- reaguje na wszelkie niepokojące sytuacje lub sygnały niewłaściwego zachowania i przekraczania granic w duszpasterstwie parafialnym;
- przyjmuje zgłoszenia dotyczące przekraczania standardów ochrony obowiązujących w parafii oraz doświadczenia krzywdzenia;

- inicjuje odpowiednie działania zależnie od sytuacji – np. informuje duszpasterza danej wspólnoty lub proboszcza, kontaktuje się z rodzicami dziecka, informuje delegata prowincjała ds. ochrony dzieci i młodzieży, samodzielnie lub wraz z proboszczem informuje odpowiednie organy państwowe;
- udziela podstawowego wsparcia osobie skrzywdzonej i wskazuje miejsce uzyskania pomocy.

d) Duszpasterz dzieci i młodzieży, lider duszpasterstwa dziecięcego lub młodzieżowego:

- dba o tworzenie bezpiecznego środowiska w powierzony mu wspólnoty, współpracując z proboszczem i osobą zaufania;
- odpowiada za dostosowanie standardów ochrony (jeśli istnieje taka potrzeba) do kontekstu wspólnoty, promuje znajomość standardów ochrony wśród członków wspólnoty i rodziców dzieci do niej należących;
- dba o przestrzeganie standardów ochrony i reaguje na wszelkie sytuacje łamania kodeksów zachowań, zdecydowanie interweniuje w przypadku wykrycia lub zgłoszenia przemocy.

e) Delegat prowincjała Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego ds. ochrony dzieci i młodzieży:

- koordynuje działania w zakresie tworzenia bezpiecznego środowiska, ochrony dzieci i osób dorosłych w Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego i w dziełach przez nią prowadzonych;
- współpracuje z parafią przy wdrażaniu i aktualizacji standardów;
- wspiera parafię przy organizacji działań szkoleniowych dotyczących ochrony dzieci przed krzywdzeniem i tworzenia bezpiecznego środowiska w parafii;
- odpowiada za szkolenie osób zaufania wyznaczonych w parafiach w prowincji;
- w przypadku otrzymania zgłoszenia o krzywdzie wyrządzonej przez jezuitę lub osobę zatrudnioną bądź dopuszczoną do działalności w dziełach prowadzonych przez prowincję inicjuje interwencję, przekazuje zgłoszenie prowincjałowi, w razie potrzeby dokonuje zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa właściwym organom państwowym;

- w przypadku postępowania kanonicznego może zostać wyznaczony przez odpowiedniego przełożonego do prowadzenia dochodzenia wstępnego;
- jest informowany przez proboszcza o każdym przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka ze strony członka personelu parafii.

4. Zasady tworzenia bezpiecznego środowiska w parafii

4.1. Podstawowe założenia

a) Jezuici, liderzy wspólnot, animatorzy i inne osoby zaangażowane w duszpasterstwo parafialne realizują swoje powołanie przede wszystkim w byciu dla innych. Zdolność empatii i towarzyszenia innym, wewnętrzna wolność i odpowiedzialność umożliwiają im dojrzałe towarzyszenie dzieciom, młodzieży i dorosłym w ich integralnym rozwoju, jako osób wolnych i wyjątkowych. Pomagają innym tworzyć atmosferę bezpieczeństwa i troski oraz odkrywać własne powołanie i zgodnie z nim żyć. Troszczą się nie tylko o własne kompetencje i umiejętności, ale przede wszystkim o zdrowe relacje i nieskazitelne postawy moralne w środowisku, w którym pracują.

b) W parafii tworzy się bezpieczne środowisko poprzez:

- troskę, aby każda osoba mogła rozwijać się zgodnie ze swoim potencjałem, pasjami i wartościami;
- tworzenie atmosfery bezpieczeństwa, szacunku, równego traktowania, wrażliwości na każdą osobę z jej indywidualnymi cechami, zdolnościami i trudnościami, z którymi może się mierzyć;
- poszanowanie prawa państwowego i kościelnego;
- troskę o bezpieczną i transparentną przestrzeń przeznaczoną do działań duszpasterskich, spotkań wspólnotowych i indywidualnych;
- organizowanie spotkań dla dzieci zawsze w porozumieniu z rodzicami, przedstawiając im na początku roku formacyjnego ramowy plan spotkań, uzyskując ich pisemną zgodę na udział w spotkaniach i ustalając zasady odbioru dzieci lub ich indywidualnego powrotu do domu;

- organizowanie wyjazdów, pielgrzymek i wycieczek, dbając o zapewnienie bezpieczeństwa ich uczestnikom i przestrzegając wszystkich regulacji prawnych mających zastosowanie w danym wypadku;
- czujność na sygnały ostrzegawcze, które wskazują na możliwe problemy ze zdrowiem fizycznym, psychicznym i duchowym osoby zaangażowanej w duszpasterstwo parafialne;
- używanie języka pełnego szacunku i kultury osobistej, pozbawionego wulgaryzmów, odniesień seksualnych, wyrażen poniżających inne osoby;
- ochronę wizerunku, danych osobowych i dobrego imienia osoby;
- stanowcze reagowanie na wszelkie objawy krzywdzenia, w tym wykorzystywania, poniżania, dokuczania, wykluczania, odrzucania, dyskryminacji czy pogardliwego traktowania;
- zakaz pracy i posługi parafialnej pod wpływem alkoholu lub środków odurzających;
- wyciąganie konsekwencji dyscyplinarnych dostosowanych do przewinień.

4.2. Poszanowanie granic osobistych

a) Jezuita, liderzy wspólnot, animatorzy i inne osoby zaangażowane w duszpasterstwo parafialne w sposób szczególny troszczą się o poszanowanie granic fizycznych, emocjonalnych i duchowych.

b) Granice fizyczne i intymność drugiej osoby są zachowywane m.in. poprzez:

- poszanowanie nietykalności cielesnej drugiej osoby, powstrzymanie się od wszelkich form kontaktu fizycznego, na które druga osoba się nie godzi;
- poszanowanie prawa do prywatności szczególnie w miejscach wymagających większej intymności (np. toalety, łazienki);
- niepodejmowanie działań niestosownych, naruszających dobre obyczaje i mogących wywołać niesmak lub nawet krzywdę psychiczną, np. obnażanie się przed innymi osobami;
- organizowanie spotkań wspólnot, rozmów indywidualnych i sakramentu pokuty i pojednania w miejscach do tego przeznaczonych.

c) Granice emocjonalne drugiej osoby są zachowywane m.in. poprzez:

- dostosowanie sposobu wchodzenia w relacje z drugą osobą do jej wieku i rozwoju psychofizycznego;
- poszanowanie przestrzeni osobistej – prawa do własnego zdania, indywidualnego sposobu przeżywania emocji, wyrażania uczuć, zachowania dystansu;
- podchodzenie z empatią i wrażliwością do drugiej osoby, mając świadomość jej indywidualnych zdolności, potrzeb i doświadczeń;
- ochronę osób szczególnie wrażliwych lub znajdujących się w trudnej sytuacji psychicznej, co oznacza również niewykorzystywanie ich stanu do własnych celów;
- wystrzeżenie się zaspokajania własnych potrzeb emocjonalnych kosztem innej osoby;
- unikanie wywierania presji psychicznej w celu np. przekonania do własnych racji, uzyskania korzyści, wpłynięcia na podjęcie decyzji, ujawnienia tajemnicy;
- niewykorzystywanie własnej pozycji autorytetu (duszpasterz, osoba konsekrowana, lider, animator) do wpływania na drugą osobę.

d) Granice duchowe drugiej osoby są zachowywane m.in. poprzez:

- poszanowanie wolności sumienia;
- zakaz manipulacji duchowych;
- poszanowanie sposobu przeżywania przez drugą osobę jej indywidualnej relacji z Panem Bogiem;
- unikanie narzucania własnych form pobożności i prywatnych opinii dotyczących duchowości i religijności;
- wystrzeżenie się wykorzystywania relacji duchowej i więzi emocjonalnej (tworzącej się np. w towarzystwie duchowym, sakramencie pokuty i pojednania lub wspólnocie) w celu zaspokojenia własnych potrzeb, osiągnięcia prywatnych korzyści lub manipulowania drugą osobą;
- unikanie tworzenia się sytuacji konfliktu zależności duchowej – np. towarzystwo duchowe/stała spowiedź osób, które podlegają duszpasterzowi również na podstawie umowy o pracę;

- nienakłanianie do zachowania tajemnicy z przebiegu towarzyszenia duchowego lub sakramentu spowiedzi;
- zakaz – w prowadzeniu wspólnoty lub grupy duszpasterskiej – tworzenia relacji autorytatywnych i mechanizmów charakterystycznych dla funkcjonowania sekty, czyli opartych na fanatyzmie religijnym, izolowaniu jednostki lub grupy od innych środowisk, kontrolowaniu życia prywatnego osób zaangażowanych w grupę, tworzenia form kultu jednostki, bezkrytycznego podejścia i braku kontroli nad działalnością lidera.

4.3. Kodeks zachowań dla osób dorosłych

a) Powyższe zasady znajdujące się w rozdziałach 4.1. i 4.2. zapewniają bezpieczeństwo wszystkim osobom zaangażowanym w życie parafialne, zarówno małoletnim, jak i dorosłym. Szczególną ochroną otoczone są dzieci i młodzież. Kodeks zachowań dla osób dorosłych zawierający zasady bezpiecznych relacji pomiędzy osobami dorosłymi a dziećmi obowiązujące w ramach działalności parafialnej znajduje się w **Załączniku 1**.

4.4. Kodeks zachowań dla dzieci

a) Parafia dba o bezpieczeństwo dzieci, co wymaga również zapewnienia odpowiednich relacji między dziećmi i ochrony przed przemocą rówieśniczą. Kierując się chrześcijańskimi wartościami, osoby dorosłe starają się przekazać dzieciom postawę szacunku wobec każdego człowieka, aby w relacjach międzyludzkich bliska im była ewangeliczna zasada: „Wszystko więc, co chcielibyście, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie” (Mt 7,12a).

b) Został opracowany Kodeks zachowań dla dzieci zawierający zasady bezpiecznych relacji obowiązujące w ramach działalności parafialnej, który znajduje się w **Załączniku 2**. Może on zostać dostosowany do potrzeb i kontekstu danego duszpasterstwa dziecięcego lub młodzieżowego. Dzieci zaangażowane w daną grupę powinny wziąć udział w procesie zmieniania, dostosowywania i aktualizowania kodeksu. Powinien być on znany wszystkim dzieciom zaangażowanym w duszpasterstwo parafialne. Także osoby dorosłe posługujące w duszpasterstwach dziecięcych i młodzieżowych (szczególnie duszpasterze, liderzy, opiekunowie i animatorzy) powinni być z nim zaznajomieni, aby monitorować jego przestrzeganie i interweniować w przypadku łamania przyjętych zasad.

4.5. Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku

a) W parafii przestrzega się zasad ochrony danych osobowych na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 o ochronie danych osobowych (RODO).

b) W działaniach duszpasterskich powinno się zachować ostrożność i dbałość o zachowanie obowiązujących zasad przy utrwalaniu wizerunku osób i publikowaniu materiałów na stronie internetowej lub w mediach społecznościowych. Wymaga to zgody osoby, która na zdjęciu bądź nagraniu ma się znajdować. Jeżeli osoba stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz czy publiczna impreza, zgoda na utrwalanie i publikowanie jej wizerunku nie jest wymagana.

c) Szczególnie ważne jest przestrzeganie zasad dotyczących utrwalania i publikowania wizerunku dzieci. Wymaga to uzyskania pisemnej zgody ich rodziców. Taka zgoda musi być dobrowolna, wskazywać cel wykorzystania wizerunku i miejsce publikowania materiałów. Należy pamiętać, że zgodnie z zasadami RODO osoba, która ukończyła 16 lat, decyduje o przetwarzaniu swoich danych osobowych, a zatem trzeba uzyskać od niej zgodę na wykorzystanie jej wizerunku. Jednocześnie dobrą praktyką jest respektowanie zdania także młodszych dzieci, jeśli przy robieniu zdjęć lub nagrywaniu filmów nie chcą w danej sytuacji znaleźć się na utrwalonym materiale, nawet jeżeli zgodzili się na to wcześniej rodzice.

d) Zaleca się udostępnianie materiałów prezentujących wizerunek osób na forach zamkniętych przeznaczonych tylko dla członków wspólnot i rodziców dzieci biorących udział w działalności duszpasterskiej. W przypadku publikowania na stronie internetowej i publicznie w mediach społecznościowych należy szczególnie zadbać o dobór zdjęć i nagrań. Zaleca się, aby były to materiały przedstawiające grupę, a nie pojedynczą osobę.

4.6. Ochrona dzieci przed szkodliwymi treściami w sieci Internet

a) Sieć internetowa używana w parafii jest chroniona hasłem. Zasadniczo dzieci nie mają do niej dostępu. W przypadku, gdy w ramach działalności grupy lub wspólnoty uzyskują czasową możliwość skorzystania z sieci udostępnianej przez parafię, dzieje się to pod nadzorem osoby dorosłej. Jeśli natomiast parafia umożliwia dzieciom swobodny dostęp do sieci wi-fi, musi ją zabezpieczyć odpowiednim oprogramowaniem przed dostępem do szkodliwych treści.

b) Parafia reaguje na każdą sytuację krzywdzenia dziecka w cyberprzestrzeni bądź jego kontakt ze szkodliwymi treściami w Internecie. Podejmowane są działania adekwatne do każdej sytuacji. Stosuje się przy tym obowiązujące przepisy prawa, m.in. w zakresie ochrony wizerunku, ochrony przed wykorzystaniem seksualnym i cyberprzemocą. Parafia jak najszybciej powiadamia rodziców dziecka skrzywdzonego bądź mającego kontakt z treściami szkodliwymi i wspólnie z nimi podejmuje dalsze działania.

c) W ramach różnego typu działalności formacyjnej w duszpasterstwach dziecięcych i młodzieżowych podejmuje się również temat bezpiecznego korzystania z Internetu, wskazując twórcze sposoby użycia jego potencjału, a także zwraca się uwagę na możliwe zagrożenia internetowe, z którymi dzieci mogą się spotkać.

5. Zasady weryfikacji osób dopuszczanych do działalności z dziećmi

a) W celu zapewnienia bezpiecznego środowiska w parafii proboszcz oraz inni duszpasterze dbają o właściwy proces doboru osób dopuszczanych do działalności z dziećmi, w tym m.in. pracowników parafii, liderów wspólnot, animatorów i wolontariuszy. Zwraca się uwagę na ich przygotowanie do pełnienia danej funkcji, kompetencje, a także dojrzałość emocjonalną i duchową.

b) Zgodnie z Ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich należy odpowiednio zweryfikować osoby przed ich zatrudnieniem lub dopuszczeniem do jakiegokolwiek działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. W przypadku parafii będzie to dotyczyło m.in. zatrudniania lub dopuszczania do działalności z dziećmi duszpasterzy, liderów wspólnot, animatorów, wolontariuszy, wychowawców i opiekunów zaangażowanych do opieki nad dziećmi na miejscu w parafii lub podczas różnego typu wyjazdów, a także pracowników parafii, których praca może się wiązać, nawet sporadycznie, z kontaktem z dziećmi ze względu na zakres obowiązków (np. zakrystian/kościelny, organista). Weryfikacji podlegają również osoby spoza parafii, które będą wykonywały powyższą działalność jednorazowo (np. będą prowadziły rekolekcje dla dzieci lub młodzieży).

c) Przed zatrudnieniem bądź dopuszczeniem do działalności z dziećmi wyżej wymienionych osób parafia podejmuje następujące kroki:

- sprawdzenie, czy osoba nie figuruje w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym (w Rejestrze z dostętem ograniczonym oraz Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15. wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze);
- wymaganie przedstawienia informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- wymaganie wypełnienia oświadczenia zamieszczonego w **Załączniku 4** oraz w przypadku, gdy osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie lub w ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwała w innym kraju niż Rzeczpospolita Polska wymaganie dołączenia do niego odpowiedniej informacji z rejestrów karnych tych państw;
- przechowywanie uzyskanych dokumentów (informacji z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym, informacji z Krajowego Rejestru Karnego, oświadczenia znajdującego się w **Załączniku 4** oraz informacji z rejestrów karnych innych państw) w formie wydrukowanej w aktach osobowych.

d) W procesie przyjmowania nowych pracowników lub dopuszczania do jakiegokolwiek działalności z dziećmi parafia podejmuje również dodatkowe działania, które przyczyniają się do większej ochrony dzieci:

- przyjęcie przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do działalności z dziećmi oświadczenia, że osoba nie była skazana za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej, obyczajności lub przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko niej żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie (**Załącznik 5**);
- przedstawienie standardów ochrony obowiązujących w parafii i przyjęcie pisemnego potwierdzenia, że osoba się z nimi zapoznała (**Załącznik 6**);
- w przypadku osoby jednorazowo dopuszczanej do działalności z dziećmi w parafii (np. w ramach prowadzenia rekolekcji dla dzieci i młodzieży) – przedstawienie najważniejszych elementów standardów ochrony obowiązujących w parafii i przyjęcie

pisemnego potwierdzenia (**Załącznik 7**), że osoba zapoznała się z Kodeksem zachowań dla osób dorosłych zawierającym zasady bezpiecznych relacji pomiędzy osobami dorosłymi a dziećmi obowiązujące w ramach działalności parafialnej.

e) Pozostałe osoby dorosłe, które przebywają w parafii, lecz nie wykonują działalności z dziećmi, o której mowa w Ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, powinny zostać zapoznane z treścią standardów ochrony, a szczególnie z zasadami tworzenia bezpiecznego środowiska (**Rozdział 4**) oraz kodeksem zachowań dla dorosłych (**Załącznik 1**).

6. Sposób reagowania na podejrzenie lub zgłoszenie krzywdzenia osoby w duszpasterstwie parafialnym

6.1. Formy krzywdzenia

a) Krzywdzeniem jest każde zamierzone bądź niezamierzone działanie lub zaniechanie działania osoby, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają prawa, swobody i dobra osobiste osoby. Krzywdzenie może stanowić czyn zabroniony, jeśli spełnia jego znamiona, czyli odpowiada zachowaniom określonym w ustawie karnej.

b) Wyróżnia się podstawowe formy krzywdzenia:

- **przemoc fizyczna** – naruszanie nietykalności cielesnej lub zachowanie niosące takie ryzyko. Może to być m.in. bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie lub obezwładnianie;
- **przemoc psychiczna** – wywieranie presji na osobę w celu sprawowania nad nią kontroli i podporządkowania jej swojej woli. Istotą tej formy krzywdzenia jest naruszenie godności osobistej. Wyraża się to np. poprzez izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie lub poniżanie;
- **przemoc duchowa** – krzywda polegająca na poniżaniu, podporządkowywaniu, wywieraniu wpływu i próbie kontrolowania drugiej osoby przy użyciu wiary, przekonań

religijnych i odniesień duchowych. Może wystąpić razem z innymi formami krzywdzenia. Jest uznawana jako rodzaj przemocy psychicznej. Najczęściej przemoc duchowa jest stosowana przez osobę posiadającą duchowy autorytet, zaufanie i/lub pozycję we wspólnocie religijnej;

- **przemoc seksualna** – naruszanie intymności, zmuszanie osoby do aktywności seksualnej (obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej) wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba się temu sprzeciwia bądź nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Może być przemocą z kontaktem fizycznym (np. dotykanie intymnych części ciała, stosunek seksualny) lub bez kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, podglądanie, werbalna przemoc seksualna);
  - **wykorzystywanie seksualne dziecka** – włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy;
- **zaniedbywanie** – niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych czy z niepełnosprawnością lub chorych, których stan wymaga opieki ze strony domowników lub innych osób odpowiedzialnych. Polega m.in. na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, jedzenia, ubrania czy schronienia. Do zaniedbywania dziecka dochodzi w jego relacji z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka;
- **przemoc rówieśnicza** (agresja rówieśnicza, bullying) – doświadczanie różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (Internetu i urządzeń mobilnych). Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność). Może mieć

charakter systematyczny (powtarzalność). Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów) oraz cyberprzemoc (złośliwy SMS lub e-mail, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających osobę krzywdzoną), a także przemoc podczas randki ze strony chłopaka/dziewczyny, wykorzystanie seksualne przez rówieśnika.

6.2. Zasady interwencji w duszpasterstwie parafialnym

a) Interwencja, o której mowa w tym rozdziale, służy ujawnieniu krzywdzenia i zatrzymaniu go, a także zapewnieniu bezpieczeństwa oraz wypracowaniu sposobu wsparcia dziecka i każdej innej osoby skrzywdzonej. W przypadku interwencji dotyczącej przemocy wobec dziecka, w szczególności wykorzystania seksualnego, stosuje się również zapisy dokumentu „Ochrona małoletnich w pracy duszpasterskiej oraz dziełach prowadzonych przez jezuitów”, które pod względem kanonicznym są nadrzędne wobec standardów obowiązujących w parafiach jezuickich.

b) Każda informacja o niewłaściwym zachowaniu powinna być traktowana poważnie. Osoby zaangażowane w duszpasterstwo parafialne reagują – w sposób dostosowany do każdej sytuacji – na wszelkie zachowania sprzeczne z kodeksami zachowań obowiązującymi w parafii (**Załączniki 1 i 2**), które niekoniecznie muszą być już formą krzywdzenia dziecka lub osoby dorosłej, lecz stanowią przekroczenie przyjętych zasad. Zakres interwencji świadka zdarzenia zależy od uchybienia. W przypadku mniej poważnych (niemających znamion krzywdzenia) i jednorazowych sytuacji wystarczy zwrócenie uwagi. Jeśli uchybienie jest poważne lub się powtarza, należy je niezwłocznie zgłosić proboszczowi, odpowiedniemu duszpasterzowi lub osobie zaufania.

c) Interwencja może dotyczyć krzywdy wyrządzonej dziecku lub osobie dorosłej (szczególnie osobie dorosłej bezradnej) na terenie parafii lub poza nią w ramach działalności związanej z funkcjonowaniem duszpasterstwa parafialnego (np. w czasie sprawowania sakramentów, spotkań grup duszpasterskich, rekolekcji, wycieczek lub pielgrzymek). Może wynikać z przemocy zadanej przez pracownika, animatora, wolontariusza, lidera, duszpasterza, dorosłego opiekuna dzieci, inną osobę dorosłą bądź dziecko. Interwencja może również dotyczyć krzywdy dziejącej

się w innym miejscu i niezwiązanej z parafią, jeśli została ona ujawniona bądź wykryta w ramach działalności parafialnej.

d) Informacja o krzywdzie może pochodzić od samej krzywdzonej osoby lub innych osób posiadających wiedzę o krzywdzie. Przemoc może zostać wykryta również poprzez obserwację symptomów krzywdzenia. Każda osoba zaangażowana w duszpasterstwo parafialne powinna być wyczulona na wszelkie zgłoszenia i oznaki mogące wskazywać na stosowanie jakiegokolwiek formy przemocy.

e) Każda osoba dorosła zaangażowana w duszpasterstwo parafialne powinna przyjąć zgłoszenie o podejrzeniu krzywdzenia dziecka w przypadku, gdy zgłosi się do niego osoba doświadczająca przemocy bądź inna osoba będąca tego świadkiem. Powinna podjąć odpowiednie działania zależnie od sytuacji: poinformować duszpasterza, proboszcza, osobę zaufania, delegata, prowincjała lub gdy wymagają tego okoliczności bezpośrednio właściwe organy państwowe. Dzieci zaangażowane w duszpasterstwo parafialne powinny być poinformowane, że zawsze mogą się zgłosić do osoby zaufania, duszpasterza, lidera grupy, animatora bądź innej osoby dorosłej w przypadku, gdy dzieje się coś niepokojącego, doświadczają przemocy bądź są świadkami, że ktoś inny jest krzywdzony.

f) W sytuacji podejrzenia, że życie osoby doświadczającej przemocy jest zagrożone lub grozi jej ciężki uszczerbek na zdrowiu, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policję, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112.

g) Osobą odpowiedzialną za prowadzenie interwencji w parafii jest proboszcz (o ile sprawa nie dotyczy jego) lub osoba zaufania, a w dalszych krokach w przypadku postępowania kanonicznego prowincjał lub wyznaczona przez niego osoba, np. delegat.

h) Osoba zaufania w parafii przyjmuje zgłoszenia, odpowiada wspólnie z proboszczem za podjęcie właściwych działań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi i procedurami przyjętymi w parafii. Wspomaga osoby, które otrzymały zgłoszenie bądź wykryły oznaki krzywdzenia.

i) Wszelka działalność dotycząca interwencji jest dokumentowana. W przypadku otrzymania zgłoszenia krzywdzenia osoba przyjmująca powinna zrobić notatkę z rozmowy. Za bezpieczne przechowywanie notatek odpowiedzialny jest proboszcz, który prowadzi rejestr interwencji zgodnie z zasadami ochrony danych wrażliwych. Notatka może posłużyć w dalszych działaniach

interwencyjnych – np. przy zgłoszeniu podejrzenia popełnienia przestępstwa na policję lub do prokuratury, bądź przy prowadzeniu postępowania kanonicznego.

j) Jeśli sprawa dotyczy niewłaściwych zachowań dzieci wobec siebie nawzajem, podejmuje się odpowiednie działania zależnie od rodzaju tych zachowań (np. rozmowa, upomnienie, zawieszenie możliwości uczestnictwa w grupie parafialnej). Jeśli doszło do przemocy rówieśniczej, zawiadamia się rodziców dzieci i wraz z nimi podejmuje dalsze kroki. Konieczne jest zadbanie o to, aby ochronić i wesprzeć osobę krzywdzoną i nie dopuścić do kontynuowania przemocy. W przypadku, gdy istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa, należy zawiadomić odpowiednie organy państwowe.

k) Jeżeli podejrzanym o stosowanie przemocy jest jezuita, sprawę należy zawsze zgłosić do delegata lub bezpośrednio do prowincjała. Delegat powinien zostać również poinformowany o przypadku podejrzenia krzywdzenia ze strony osoby zaufania lub lidera grupy parafialnej, jeśli ich zachowanie spełnia znamiona czynu zabronionego w prawie polskim. W przypadku, gdy krzywdzenia dopuściła się inna osoba duchowna lub konsekrowana, dokonuje się zgłoszenia odpowiednim władzom kościelnym za pośrednictwem właściwego delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży.

l) Jeśli krzywdy doświadcza dziecko, należy zawiadomić jego rodziców lub w przypadku podejrzenia przemocy domowej rodzica niekrzywdzącego. Informuje się ich o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji (prokuratura, policja, sąd rodzinny lub ośrodek pomocy społecznej). Jeżeli poinformowanie rodziców jest sprzeczne z dobrem dziecka lub niemożliwe, odstępuje się od tego i dokonuje się bezpośredniego zgłoszenia właściwym organom.

m) Dalsze postępowanie mające zweryfikować, czy faktycznie doszło do przemocy, należy do właściwej instytucji państwowej i/lub kościelnej.

n) Każdą osobę, która w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, wolontariatu lub posługi duszpasterskiej powzięła informację o krzywdzeniu dziecka lub osoby dorosłej, obowiązuje zachowanie poufności, czyli nieudostępnianie informacji osobom oraz podmiotom nieuprawnionym, niezaangażowanym w interwencję i wsparcie. Jednocześnie nie można nakłaniać osoby skrzywdzonej ani świadków do zachowania tajemnicy.

o) Jeśli podejrzaną o krzywdzenie dziecka jest osoba dopuszczona do działalności parafialnej z małoletnimi, zostanie ona odsunięta od wykonywania od tej pracy/posługi na czas wyjaśnienia sprawy. W przypadku potwierdzenia zarzutów, zależnie od wyników postępowania państwowego i/lub kanonicznego, będzie ona miała zakaz działalności w parafii. Jeśli natomiast oskarżenia okażą się bezpodstawne, zostanie ponownie dopuszczona do pracy/posługi. W takim wypadku przedsięwzięte zostaną przez proboszcza wszelkie środki, aby zaistniała sytuacja nie odbiła się negatywnie na sytuacji osoby, pod adresem której skierowane zostały bezpodstawne zarzuty.

p) W przypadku, gdy istnieje wiarygodna wiadomość o możliwości popełnienia przestępstwa podlegającego obowiązkowi zgłoszenia pod sankcją karną (art. 240 Kodeksu karnego), należy niezwłocznie zgłosić sprawę na policję lub do prokuratury. Może to dotyczyć m.in. podejrzenia wykorzystania seksualnego osoby poniżej 15. roku życia, czyli obcowania płciowego, innej czynności seksualnej lub prezentowania takiej osobie treści pornograficznych (art. 200 Kodeksu karnego), bądź doprowadzenia do obcowania płciowego lub innej czynności seksualnej osoby, wykorzystując jej bezradność, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną (art. 198 Kodeksu karnego). Zgłoszenia może dokonać – zależnie od okoliczności – osoba, która powzięła taką informację, proboszcz, osoba zaufania, delegat, prowincjał lub inna osoba mająca o tym wiedzę.

r) Zgodnie z istniejącym obowiązkiem społecznym (art. 304 Kodeksu postępowania karnego) należy zawiadomić policję lub prokuraturę również w każdej sytuacji, gdy zostanie powzięta informacja o podejrzeniu popełnienia innego przestępstwa ściganego z urzędu.

6.3. Zasady udzielania wsparcia osobie skrzywdzonej

a) Każda osoba, która mówi o doświadczanej przez siebie krzywdzie, winna zostać przyjęta z szacunkiem i uważnie wysłuchana. Osoba skrzywdzona powinna otrzymać informację o możliwych formach pomocy, z której może skorzystać na terenie parafii lub poza nią. Należy postępować zgodnie z zasadą poufności, która oznacza nieudostępnianie informacji osobom oraz podmiotom nieuprawnionym, niezaangażowanym w interwencję i wsparcie.

b) W sytuacji, gdy osoba wskazana jako sprawca jest zaangażowana w życie parafii, należy jak najszybciej zapewnić bezpieczeństwo osobie skrzywdzonej i nie dopuścić do kontynuowania krzywdzących zachowań.

c) Koordynowanie udzielania wsparcia na terenie parafii należy do osoby zaufania, która podejmuje odpowiednie działania – zależnie od okoliczności – w porozumieniu z duszpasterzem i proboszczem. Osoba zaufania przyjmuje osobę skrzywdzoną, wysłuchuje z empatią i wskazuje miejsca uzyskania profesjonalnej pomocy, jeśli jest ona w danej sytuacji wskazana. Zależnie od sytuacji może przez jakiś czas towarzyszyć osobie skrzywdzonej. Jeśli wymaga tego prawo, zawiadamia się odpowiednie organy państwowe, informując o podejmowanych krokach osobę skrzywdzoną.

d) W przypadku, gdy osobą skrzywdzoną, której należy udzielić wsparcia, jest dziecko, informuje się jak najszybciej jego rodziców. Przekazuje się im odpowiednie informacje i wskazuje miejsca, gdzie ich dziecko może uzyskać profesjonalną pomoc. Dalsze działania podejmuje się w porozumieniu z nimi. Jeśli wymaga tego sytuacja, udziela się odpowiedniego wsparcia również rodzinie osoby skrzywdzonej.

e) W przypadku doświadczenia form przemocy pozostawiających głębokie zranienia, na przykład jeśli osoba ucierpiała w wyniku wykorzystania seksualnego, konieczne jest uzyskanie przez osobę skrzywdzoną profesjonalnej pomocy terapeutycznej, której nie można zapewnić w ramach spotkań duszpasterskich. Należy jednak pamiętać, że postawa duszpasterza, lidera i całej wspólnoty – w przypadku, gdy członkowie grupy byli świadkami krzywdy bądź mają na jej temat informację – również może wspomagać proces pomocy osobie skrzywdzonej. Należy ją otoczyć odpowiednim podejściem m.in. poprzez:

- zmniejszanie jej lęku, budowanie poczucia bezpieczeństwa i zaufania, okazanie troski i wzmocnienie dobrych relacji z dorosłymi i rówieśnikami;
- stworzenie przestrzeni do jej wysłuchania;
- odciążenie jej z poczucia winy, jeśli ono występuje; uświadomienie, że odpowiedzialność leży po stronie sprawcy;
- pozwolenie na odreagowanie negatywnych emocji;
- podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez szukanie, wzmocnienie i rozwijanie mocnych stron osoby.

f) Osobie skrzywdzonej proponuje się również wsparcie duchowe, którego może udzielić duszpasterz w parafii. Zależnie od okoliczności i rodzaju doświadczonej przemocy można zaproponować wsparcie duszpasterza osób zranionych wyznaczonego w prowincji.

g) W przypadku poważnego zdarzenia, w którym doszło do skrzywdzenia osoby w duszpasterstwie parafialnym, należy pamiętać również o osobach, które były świadkami krzywdy lub mają na jej temat informację, czyli np. o pozostałych członkach wspólnoty oraz ich rodzinie i bliskich. Wsparcie dla świadków musi być okazywane z delikatnością i w sposób wyważony. Nie może w żaden sposób naruszać dobra osoby skrzywdzonej. Jeśli wiedza na temat krzywdy jest znana w parafii lub wspólnocie duszpasterskiej, należy rozważyć podjęcie następujących działań:

- rozmowa z całą wspólnotą na temat krzywdy i przemocy z poszanowaniem godności osoby skrzywdzonej;
- umożliwienie indywidualnych spotkań z osobą zaufania;
- przeprowadzenie spotkania z rodzicami dzieci, poinformowanie ich o stanie wiedzy na temat zdarzenia, sytuacji prawnej i podejmowanych przez parafię działaniach;
- wskazanie miejsca uzyskania pomocy psychologicznej dla osób, które będą tego potrzebowały,
- poinformowanie o instytucjach zewnętrznych oraz numerach telefonów, gdzie można uzyskać wsparcie;
- w miarę możliwości przedstawienie rezultatów działań podjętych w celu wyjaśnienia sprawy.

6.4. Zasady postępowania z osobą podejrzaną o krzywdzenie lub sprawcą przemocy

- Priorytetem w przypadku podejrzenia, że do krzywdzenia doszło w duszpasterstwie parafialnym, zawsze powinno być przerwanie przemocy i niedopuszczenie do jej powtórzenia, zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia osobie krzywdzonej, wyjaśnienie sprawy, a także uświadomienie osobie krzywdzącej zła, które popełniła i towarzyszenie w procesie nawrócenia.

- Osobę podejrzaną o krzywdzenie lub sprawcę również należy otoczyć wsparciem duchowym i wskazać miejsca uzyskania profesjonalnej porady psychologicznej. Należy przy tym uważać, aby nie było pozoru przyzwolenia na stosowanie przemocy.
- Postępuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i jeśli wymaga tego sytuacja, zgłasza się sprawę odpowiednim organom państwowym.
- Jeśli osobą oskarżoną jest duchowny lub osoba konsekrowana, należy – oprócz zastosowania obowiązujących przepisów państwowych – przestrzegać również wskazań prawa kanonicznego. Postępuje się według procedur zawartych w dokumencie „Ochrona małoletnich w pracy duszpasterskiej oraz dziełach prowadzonych przez jezuitów”. Zależnie od sytuacji prowincjał może nałożyć środki zapobiegawcze, których stosowanie egzekwuje kurator lub inna wyznaczona przez prowincjała osoba.
- Jeśli sprawcą przemocy jest dziecko, informuje się jego rodziców i podejmuje z nimi współpracę, wymagając jednocześnie podjęcia odpowiednich kroków w reakcji na krzywdzące zachowanie ich dziecka. Jeśli rodzice bagatelizują sprawę i nie podejmują właściwych działań, parafia – zależnie od okoliczności – może skierować do sądu wniosek o wgląd w sytuację rodzinną. Wobec dziecka krzywdzącego podejmuje się działania wychowawcze w ramach wspólnoty duszpasterskiej. Należy być uważnym na to, czy krzywdzące dziecko samo nie jest ofiarą przemocy, np. w domu czy innym środowisku. W takim wypadku konieczne jest podjęcie odpowiednich działań. W przypadku poważniejszych form krzywdzenia bądź powtarzających się sytuacji stosowania przemocy należy rozważyć zawieszenie możliwości udziału dziecka w grupie duszpasterskiej.
- W procesie wyjaśniania sprawy oraz w podawaniu informacji należy również zadbać o zachowanie zasady domniemania niewinności. W przypadku zaistnienia fałszywego oskarżenia, jeśli zarzuty nie zostaną potwierdzone, a oskarżenie znane było osobom postronnym, należy podjąć odpowiednie kroki w celu przywrócenia dobrego imienia osoby.

7. Zasady upowszechniania i aktualizacji standardów

a) Obowiązujące w parafii standardy ochrony są dostępne w wersji drukowanej w zakrystii i kancelarii parafialnej, a także zostały opublikowane na stronie internetowej. Przygotowana

została także wersja skrócona przeznaczona dla dzieci.

b) Standardy ochrony powinny być powszechnie znane w parafii. Wszystkie osoby dopuszczone do działalności z dziećmi – m.in. duszpasterze, liderzy wspólnot, wolontariusze i animatorzy duszpasterstw dziecięcych i młodzieżowych – podpisują po zapoznaniu się z nimi oświadczenie znajdujące się w **Załączniku 6**. Także inne osoby dorosłe zaangażowane w duszpasterstwo parafialne powinny zostać zapoznane z obowiązującymi standardami ochrony. W odpowiedni sposób dostosowany do wieku powinny zostać o nich również poinformowane dzieci z duszpasterstw dziecięcych i młodzieżowych. Należy również przekazać wiedzę o standardach rodzicom dzieci zaangażowanych we wspólnoty w parafii.

c) Co najmniej raz na dwa lata standardy będą poddawane ocenie w celu ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Odpowiedzialny za to jest proboszcz, z którym współpracuje osoba zaufania.

d) Istotnym elementem budowania bezpiecznego środowiska w parafii jest edukacja. Coroczne szkolenia organizowane przez delegata przechodzą wszyscy jezuici pracujący w parafii. Osoba zaufania bierze udział w regularnych szkoleniach specjalnie przeznaczonych dla osób zaufania z parafii jezuickich, które są koordynowane przez delegata. Również osoby dopuszczone do pracy z dziećmi powinny wziąć udział w przeszkoleniu, które organizuje proboszcz parafii w porozumieniu z delegatem.

e) Szkolenia dla duszpasterzy, liderów, animatorów i wolontariuszy mających kontakt z dziećmi powinny dotyczyć m.in.:

- rodzajów przemocy;
- rozpoznawania oznak przemocy;
- strategii działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
- procedur reagowania na podejrzenie lub wykrycie krzywdy, w tym zasad rozmowy z dzieckiem na temat krzywdy;
- zagrożeń i ochrony przed szkodliwymi treściami w Internecie.

f) Proboszcz i osoba zaufania powinni zostać przeszkoleni ponadto w zakresie:

- budowania systemu prewencji zgodnego z regulacjami państwowymi i wymogami

Kościola;

- podstawowych procedur prawnych (kanonicznych i państwowych) związanych z interwencją w przypadku wykrycia przemocy wobec dziecka;
- oceny czynników ryzyka i czynników ochronnych w duszpasterstwie parafialnym.

ZAŁĄCZNIK 1

Kodeks zachowań dla osób dorosłych zawierający zasady bezpiecznych relacji pomiędzy osobami dorosłymi a dziećmi obowiązujące w ramach działalności parafialnej

Jako duszpasterz, pracownik parafii, lider wspólnoty, animator, opiekun, wolontariusz, członek wspólnoty posługujący lub mający kontakt z dziećmi we wspólnocie parafialnej dbaj o tworzenie odpowiednich relacji z dziećmi, właściwych dla osób dorosłych, opartych na szacunku, zaufaniu i respektowaniu odpowiednich granic w kontakcie fizycznym i komunikacji (w parafii i poza nią, a także w formie online). Stosuj się do wytycznych przyjętych przez naszą wspólnotę parafialną zawartych w poniższych punktach:

1. Komunikacja i działania z dziećmi

- a) Podstawową zasadą w naszej parafii jest poszanowanie godności wszystkich osób, a zwłaszcza dzieci. Doceniaj i szanuj wkład dzieci w podejmowane przez nie działania, aktywnie je angażuj i traktuj równo bez względu na ich płeć, zdolności, wrażliwość emocjonalną i inne indywidualne cechy.
- b) Zawsze zwracaj się do dzieci z szacunkiem, empatią i cierpliwością.
- c) Nie obrażaj, nie poniżaj, nie zawstydzaj ani nie lekceważ dziecka.
- d) Słuchaj uważnie dzieci i używaj w rozmowie z nimi języka adekwatnego do ich wieku, rozwoju emocjonalnego i sytuacji.
- e) Zapewnij dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć tobie, wyznaczonej w parafii osobie zaufania lub innej dorosłej osobie, którą darzą zaufaniem.
- f) Rozsądnie rozdzielaj obowiązki w grupie duszpasterskiej. Nie doprowadzaj do sytuacji, w której jedno dziecko będzie wyraźnie bardziej obciążone zadaniami.
- g) Nie faworyzuj i nie dyskryminuj żadnego dziecka w duszpasterstwie parafialnym.
- h) Spotkania duszpasterstw dziecięcych odbywają się zawsze w obecności osoby dorosłej sprawującej opiekę nad dziećmi. Spotkania duszpasterstw młodzieżowych organizowane są zawsze w uzgodnieniu i pod nadzorem duszpasterza lub wyznaczonej przez niego innej osoby

dorosłej. Jeśli spotkania formacyjne (np. przygotowanie do bierzmowania) odbywają się poza terenem parafii, muszą być przeprowadzane w grupie, nigdy indywidualnie.

i) Nie możesz przebywać z dzieckiem sam na sam w warunkach odizolowanych. Jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania nie może się ono odbywać w atmosferze sekretu i w pomieszczeniach do tego nieprzeznaczonych. Osoba przeprowadzająca spotkanie powinna zatroszczyć się o transparentność. Indywidualnych spotkań z dziećmi nie wolno w nieroztropny sposób mnożyć ani przedłużać. Spotkania takie nie powinny odbywać się w późnych godzinach wieczornych.

j) W posłudze parafialnej wobec starszych dzieci (czyli z wyższych klas szkoły podstawowej i ze szkół ponadpodstawowych), szczególnie należących do wspólnot duszpasterskich, rozmowy indywidualne mogą odgrywać ważną rolę. Takie spotkania powinny odbywać się tylko w sytuacjach o charakterze wychowawczo-duszpasterskim. Powinny być przeprowadzane w miejscach do tego przeznaczonych i w warunkach zapewniających bezpieczeństwo.

k) Szanuj prawo dziecka do prywatności i nie naruszaj jej.

l) Jeśli w celu ochrony dziecka konieczne jest podjęcie działań związanych z przekazaniem informacji innym osobom lub instytucjom, w miarę możliwości wyjaśnij to dziecku.

m) Nie ujawniaj informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci.

n) Nie zachowuj się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Nie wypowiadaj wobec dziecka i w jego obecności wulgarnych słów, niewłaściwych żartów i wyrażen o charakterze seksualnym. Nie używaj wulgarnych gestów. Dbaj o to, aby rozmowy odbywające się przy dzieciach nie były dla nich deprawujące.

o) Unikaj podejmowania działań mogących prowadzić do stworzenia więzi emocjonalnej niewłaściwej dla relacji dorosły opiekun – dziecko, np. zwierzenia się dziecku z osobistych problemów czy rozmów typowych dla relacji przyjacielskiej. Niedopuszczalne jest nawiązywanie z dzieckiem jakichkolwiek relacji o charakterze seksualnym czy romantycznym.

p) Nie utrwalaj wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.

r) W przypadku gdy konieczna jest interwencja osoby dorosłej polegająca na pomocy dziecku w czynnościach pielęgnacyjno-higienicznych, poinformuj o tym drugą osobę dorosłą i przy najbliższej okazji rodzica dziecka.

s) Nie przewoź dziecka prywatnym samochodem, będąc z nim sam na sam, bez wiedzy i wyraźnej zgody rodziców poza okolicznościami wymagającymi ochrony życia lub zdrowia dziecka.

t) Nie pozwalaj na to, aby dzieci przebywały w parafialnych pomieszczeniach mieszkalnych. Nie mogą też towarzyszyć duszpasterzom w miejscach lub w sprawach niezwiązanych z formacją, sprawowaniem posługi lub innymi aktywnościami bezpośrednio wynikającymi z funkcjonowania parafii.

u) Pamiętaj, że zabronione i karalne są wszelkie zachowania demoralizujące wobec dzieci, w tym:

- praca, posługa duszpasterska i opieka nad dziećmi będąc pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych używek;
- spożywanie alkoholu, narkotyków lub innych używek w obecności dzieci;
- częstowanie papierosami, alkoholem, narkotykami lub innymi używkami;
- pokazywanie i udostępnianie dzieciom – w jakikolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urządzenia – różnego typu materiałów nieodpowiednich dla ich wieku, etapu rozwoju i wrażliwości, m.in. treści obscenicznych, erotycznych, pornograficznych lub mających podtekst seksualny, zawierających sceny brutalnej przemocy.

2. Kontakt fizyczny

a) Zadbaj o to, by kontakt fizyczny z dziećmi był zawsze bezpieczny. Kontakt z dzieckiem powinien zawierać w sobie zachowania adekwatne moralnie (np. przybicie piątki, przytulenie lub pogłaskanie, aby go pocieszyć lub uspokoić). Zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Nie przedłużaj niepotrzebnie kontaktu fizycznego z dzieckiem.

b) Zachowaj szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły przemocy. W takich sytuacjach reaguj z wyczuciem oraz pomóż im w zrozumieniu znaczenia i zachowania osobistych granic.

c) Nigdy nie stosuj w swoich działaniach:

- takich form dotyku, o których wiesz, że dane dziecko ich nie akceptuje;
- uścisków i objęć utrudniających dziecku przerwanie kontaktu;
- dotykania piersi, pośladków i okolic intymnych;
- sadzania dziecka w wieku szkolnym na kolanach;
- klepania po kolanach, udach, głowie lub okolicach intymnych;
- łaskotania;
- masowania;
- całowania;
- kładzenia się albo spania obok dziecka;
- gier i zabaw, w których dochodzi do powyżej opisanych niewłaściwych zachowań;
- przemocy fizycznej ani jakichkolwiek kar cielesnych.

3. Komunikacja online

a) W kontaktach online bądź świadomy zagrożeń cyfrowych i ryzyka wynikającego z rejestrowania twojej prywatnej aktywności w sieci. Pamiętaj, że jeśli twój profil jest publicznie dostępny, dzieci i ich rodzice będą mieć wgląd w publikowane przez ciebie materiały, dlatego powinny one spełniać odpowiednie standardy moralne.

b) Nie inicjuj kontaktu z dzieckiem późnym wieczorem, w nocy lub wczesnie rano.

c) Preferowaną formą kontaktu online z dziećmi z duszpasterstwa jest komunikacja grupowa, którą można wykorzystywać w celu przekazywania informacji i ogłoszeń związanych z funkcjonowaniem grupy.

d) Nie podejmuj indywidualnej komunikacji online z dzieckiem poniżej 13. roku życia.

e) Komunikacja indywidualna online lub telefoniczna duszpasterza lub lidera wspólnoty ze starszym dzieckiem z grupy parafialnej powinna zawsze mieć charakter duszpasterski (chyba że dotyczy relacji rodzinnych). Nie inicjuj takiego kontaktu późnym wieczorem, w nocy lub wczesnie

rano. W sytuacjach nagłych taki kontakt powinien odbywać się za pośrednictwem rodziców dziecka.

f) Zakazane jest stosowanie jakichkolwiek form cyberprzemocy. W komunikacji online i w swoich postach w mediach społecznościowych stosuj wszystkie zasady opisane powyżej dotyczące komunikacji i działań z dziećmi.

g) Reaguj na formy cyberprzemocy, których jesteś świadkiem. W miarę możliwości zainterweniuj, aby ją przerwać. Udziel wsparcia osobie, która pada ofiarą takiego krzywdzenia, szczególnie jeśli jest to dziecko, które znasz z duszpasterstwa parafialnego. Możesz skorzystać z pomocy osoby zaufania lub proboszcza, aby dowiedzieć się, jakie są możliwe formy pomocy.

4. Kontakty podczas pielgrzymek, wycieczek i wyjść grupowych

a) Przygotowując wyjazd, zadbaj o komfort i bezpieczeństwo dzieci. Przeprowadź wcześniej ocenę ryzyka, obejmującą transport i zakwaterowanie. Stosuj wszystkie przepisy prawne mające zastosowanie w danym przypadku.

b) Bądź zawsze świadomy tego, co robią dzieci i gdzie przebywają.

c) Nie pozostawiaj dzieci bez opieki w czasie wycieczki.

d) Przed wejściem do pokoi dzieci zapukaj. Należy unikać sytuacji, gdy wychowawca pozostaje sam na sam z jednym dzieckiem w pokoju. Jeśli nie jest to możliwe, drzwi powinny pozostać otwarte.

e) Miejsca noclegowe i sanitarne powinny być rozlokowane z uwzględnieniem podziału dzieci na dziewczęta i chłopców. Jeśli to możliwe poszczególnym grupom przydziela się opiekunów tej samej płci. W miarę możliwości powinny być wydzielone osobne miejsca sanitarne dla opiekunów.

f) Niedozwolone jest pozostawianie opiekunów z dziećmi na noc w pokoju (z wyjątkiem członków rodziny). Nie dotyczy to noclegu w salach zbiorowych (np. w schroniskach górskich), na który wcześniej rodzice wyrazili pisemną zgodę.

ZAŁĄCZNIK 2

Kodeks zachowań dla dzieci zawierający zasady bezpiecznych relacji obowiązujące w ramach działalności parafialnej

1. Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby:

- a) Pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga.
- b) Każdemu należy się szacunek i troska o jego dobro.
- c) Traktuj innych tak, jak chcesz, aby oni traktowali Ciebie.
- d) Bądź tolerancyjny wobec odmiennego wyglądu, przekonań, poglądów i cech innych osób. Pamiętaj, że przez różnorodność wzajemnie się ubogacamy.
- e) Masz prawo bawić się i nawiązywać przyjaźnie z każdym dzieckiem. Pamiętaj jednak, że ktoś może ci tej zabawy lub relacji odmówić. Uszanuj to.
- f) Zachowaj otwartość i bądź wrażliwy na wszystkie osoby, nawet jeśli nie należą do grona Twoich najbliższych przyjaciół.
- g) Nie wykluczaj nikogo z kolegów/koleżanek ze wspólnych działań, zabaw, rozmów lub innych aktywności.
- h) Masz prawo poprosić o indywidualny czas rozmowy, zabawy lub innej aktywności z kolegą/koleżanką – pamiętaj, aby zrobić to kulturalnie, uważając, by inni nie poczuli się odrzuceni.
- i) Jeśli organizujecie coś razem w grupie, staraj się zbytnio nie dominować. Dzielenie się obowiązkami jest pierwszym krokiem do budowania dobrych relacji.
- j) Pamiętaj, że dorosły opiekun, lider, wychowawca, duszpasterz jest po to, aby ci pomóc – jeśli jednak coś cię niepokoi w jego zachowaniu, zgłoś to innemu zaufanemu dorosłemu. Nie staraj się poradzić sobie sam.

2. Zasady komunikacji:

- a) Zachowuj życzliwość i szacunek wobec innych osób.

- b) Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra i wrażliwości innych osób i są wyrażane w sposób kulturalny.
- c) Słuchaj innych, gdy mówią. Staraj się nie przerywać im, gdy się wypowiadają.
- d) Wyrażaj się kulturalnie. Nie przeklinaj, nie krzycz.
- e) Stosuj formy grzecznościowe.
- f) Nie używaj zdrobnień imienia, lub ksywek które ktoś wyraźnie zaznaczył, że mu nie odpowiadają.

3. Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni:

- a) Każdy ma prawo do prywatności.
- b) Pamiętaj, że inna osoba ma prawo nie chcieć ci o czymś powiedzieć. Nie wymuszaj zwierzeń.
- c) Pamiętaj, że każdy ma prawo do przestrzeni osobistej. Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to. Naruszanie tej przestrzeni może rodzić konflikty.
- d) Szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób.
- e) Zapytaj, jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz.
- f) Nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych osób bez ich zgody.
- g) Nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku innych osób bez ich wyraźnej zgody.
- h) Pamiętaj, że można zmienić zdanie. Jeśli ktoś poprosi cię o oddanie czegoś, co wcześniej chętnie pożyczył lub o usunięcie zdjęcia, na którego publikację wcześniej się zgodził, uszanuj to.

4. Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie:

- a) Nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś czułby się celowo pomijany, izolowany lub wykluczany z grupy.
- b) Nie stosuj przemocy fizycznej. Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie drugiej osoby naruszają jej integralność fizyczną.
- c) Szanuj przestrzeń intymną innych osób. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.

d) Nie wyśmiewaj, nie obgaduj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj innych.

e) Nie zwracaj się w sposób wulgarny do innych.

f) Pamiętaj, że żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką zabawę słowną.

g) Nie narażaj siebie ani innych osób na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu tak fizycznemu, jak i psychicznemu. Pomyśl dwa razy zanim zrobisz coś ryzykownego nawet pod pretekstem zabawy.

h) Nie wyrażaj negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, słów, pracy lub wyglądu innych osób.

i) Nie zabieraj rzeczy należących do innych bez ich zgody.

5. Szacunek w kontaktach internetowych i zakaz cyberprzemocy:

a) Szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, by traktowali Ciebie – dotyczy to wszystkich typów twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek.

b) Pamiętaj, że przemoc istnieje również w Internecie. Często zaczyna się od tzw. „niewinnych żartów”. Nie każdy ma takie samo poczucie humoru.

c) Uważaj na to, co piszesz i co publikujesz. W Internecie nic nie ginie.

d) To, że kogoś nie lubisz, nie oznacza, że możesz pisać o nim publicznie negatywne rzeczy. Nie rób tego.

e) Nie udostępniaj danych kontaktowych (telefonicznych, mailowych) innych osób bez ich zgody.

f) Dbaj o wizerunek swój oraz innych w sieci. Nie publikuj wrażliwych danych, powierzonych ci informacji oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność.

g) Chronić intymność swoją i innych. Nie wysyłaj i nie udostępniaj zdjęć lub filmów, które by ją naruszały.

h) Sprzeciwiaj się hejtowi, sam nie publikuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w Internecie. Nie przesyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania odpowiednim osobom.

- i) Nie prowokuj innych do niepotrzebnych, nieuzasadnionych kłótni poprzez zachowania takie jak: trolling, świadome poniżanie, nękanie i zaczepienie.
- j) Nie wykluczaj rówieśników z grup w mediach społecznościowych z powodu swoich prywatnych niechęci.
- k) Nie podszywaj się w Internecie pod inne osoby. Takie zachowanie w cyberprzestrzeni jest kradzieżą tożsamości. Jest to przestępstwo.
- l) Jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze.
- ł) Pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w cyberprzestrzeni także są karalne. Twoje działania w sieci nie są anonimowe.
- m) Jeśli jakiegokolwiek zachowanie osoby, z którą utrzymujesz kontakt w sieci, sprawi, że poczujesz się niekomfortowo, skonsultuj to z zaufanym dorosłym.

6. Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów:

- a) W sytuacji bezpośredniego konfliktu z kimś, uspokój się i spróbuj zatrzymać niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę. Spokojna wymiana zdań będzie lepszym rozwiązaniem.
- b) Jeśli ktoś cię zdenerwował, nie reaguj w sposób, który może kogoś skrzywdzić (krzyk, brzydkie słowa, przemoc fizyczna).
- c) Dobrze jest, jeśli trudna rozmowa odbywa się bez udziału niepotrzebnych osób (np. w grupie kolegów lub koleżanek, a sytuacja dotyczy tylko 2 osób), a jeśli potrzeba rozjemcy niech to będzie zaufany dorosły.
- d) Jeśli jakaś sytuacja – czyjeś słowa lub czyny – powodują, że źle się czujesz, a nie możesz z jakichś powodów z nim o tym porozmawiać, zapytaj dorosłego opiekuna, rodzica, lidera wspólnoty, duszpasterza, co możesz w tej sytuacji zrobić. Twoje emocje są ważne, nie lekceważ ich.
- e) Nie bój się mówić o tym, co jest dla ciebie ważne lub trudne.
- f) Staraj się słuchać uważnie drugiej osoby. Dopytaj o jej odczucia i oczekiwania. Podsumuj to, co usłyszałeś/usłyszałaś, dla upewnienia się, czy dobrze zrozumiałeś/zrozumiałaś jej słowa.

- g) Jeśli to możliwe, wspólnie wymyślcie rozwiązanie konfliktu satysfakcjonujące obie strony.
- h) Jeśli nie uda się Wam dojść do porozumienia, poproś o pomoc opiekuna, lidera, rodzica lub duszpasterza. Nie zostawiaj nierozwiązanego konfliktu.
- i) Jeśli widzisz, że komuś dzieje się coś złego (jest smutny, płacze, coś go boli), poinformuj o tym dorosłego – rodzica, lidera wspólnoty lub inną osobę dorosłą, którą darzysz zaufaniem.

ZAŁĄCZNIK 3

Ważne dane kontaktowe i instytucje świadczące pomoc

Ważne dane kontaktowe w Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego:

<https://jezuici.pl/ochrona-dzieci/>

Delegat Prowincjała ds. ochrony dzieci i młodzieży

ks. Wojciech Bojanowski SJ

e-mail: ochrona@jezuici.pl

tel.: 503 739 096

Osoba przyjmująca zgłoszenia

p. Łucja Grekowicz OV

e-mail: ochronapme@jezuici.pl

tel. 797 907 741

Duszpasterz osób zranionych

ks. Jarosław Naliwajko SJ

e-mail: jaroslaw.naliwajko@jezuici.pl

tel. 12 629 33 18

Instytucje świadczące pomoc, zajmujące się ochroną dzieci i przeciwdziałaniem przemocy:

Rzecznik Praw Dziecka

ul. Chocimska 6, 00-791 Warszawa

Telefon kontaktowy: 22 583 66 00

e-mail: rpd@brpd.gov.pl; strona internetowa: <https://brpd.gov.pl/>

Centrum Ochrony Dziecka, Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

ul. Kopernika 26, 31-501 Kraków

e-mail: cod@ignatianum.edu.pl; strona internetowa: <https://cod.ignatianum.edu.pl/>

telefon kontaktowy: 785 032 106 lub telefon do biura COD: 785 042 123

Fundacja Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski

Skwer Kardynała Stefana Wyszyńskiego 6; 01-015 Warszawa

telefon kontaktowy: 504 795 357 (pn.-pt. w godz. 8.30-16.30)

e-mail: kontakt@fsj.org.pl lub dział prewencji/szkoleń: prewencja@fsj.org.pl

strona internetowa: <https://fsj.org.pl/>

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

ul. Mazowiecka 12/25; 00-048 Warszawa

telefon kontaktowy: 22 616 02 68

e-mail: biuro@fdds.pl; strona internetowa: <https://fdds.pl/>

Niebieska Linia, Instytut Psychologii Zdrowia

ul. Widok 24 (II piętro), Warszawa 00-023

telefon kontaktowy: 22 824 25 01

e-mail: sekretariat@niebieskalinia.pl; strona internetowa: <https://www.niebieskalinia.pl/>

Telefony zaufania:

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – Rzecznik Praw Dziecka: **800 12 12 12**

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę: **116 111**

Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę: **800 100 100**

Telefon pomocowy dla osób dorosłych w kryzysie psychicznym – Niebieska Linia: **116 123**

Telefon wsparcia inicjatywy Zranieni w Kościele, możliwość rozmowy w każdy wtorek w godzinach od 19:00 do 22:00: **800 280 900**

Strony internetowe, na których można znaleźć informacje na temat osób i instytucji przyjmujących zgłoszenia i świadczących pomoc osobom skrzywdzonym w Kościele:

<https://zgloskrzywde.pl/>

<https://zranieni.info/>

ZAŁĄCZNIK 4

Oświadczenie składane przed dopuszczeniem osoby do pracy lub działalności z małoletnimi

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r.

o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska: tak/nie*.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak” to proszę wpisać państwo: .....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/am w innym państwie niż Rzeczpospolita Polska: tak/nie*.
4. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać wszystkie państwa zamieszkania z ostatnich 20 lat inne niż Rzeczpospolita Polska i wypełnić odpowiednio punkty 5-7:
.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego państwa: .....
6. Oświadczam, że w państwie ..... nie prowadzi się rejestru karnego lub prawo tego państwa nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego. W związku z tym składam oświadczenie zamieszczone w punkcie 7.
7. Oświadczam, że nie byłem/am prawomocnie skazany/a w państwie: .....
..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem/łam się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
8. Oświadczam, że jestem świadomy/a, że składając ww. oświadczenia podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu Karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejsce, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

*niepotrzebne skreślić

**art. 233 KK [Fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

ZAŁĄCZNIK 5

Oświadczenie o niekaralności za przestępstwa na szkodę małoletniego

Ja, ...

(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr .....
oświadczam, że nie byłem(-am) skazany(-a) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej
i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się
przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

.....

miejsowość, data

.....

imię i nazwisko (czytelny podpis)

ZAŁĄCZNIK 6

Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony dzieci i tworzenia bezpiecznego środowiska w parafii

Ja, ...

(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr .....
oświadczam, że zapoznałem się ze Standardami ochrony dzieci i tworzenia bezpiecznego
środowiska w parafii ... *(nazwa parafii)* ..... i zobowiązuję się do ich
przestrzegania.

.....

miejsowość, data

.....

imię i nazwisko (czytelny podpis)

ZAŁĄCZNIK 7

Oświadczenie o zapoznaniu się z Kodeksem zachowań dla osób dorosłych

Ja, ...

(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr .....
oświadczam, że zapoznałem się z Kodeksem zachowań dla osób dorosłych zawierającym zasady
bezpiecznych relacji pomiędzy osobami dorosłymi a dziećmi obowiązujące w ramach działalności
parafialnej stanowiącym Załącznik 1 do Standardów ochrony dzieci i tworzenia bezpiecznego
środowiska w parafii w ...*(nazwa parafii)*..... Zobowiązuję
się do przestrzegania Kodeksu zachowań dla osób dorosłych oraz innych zasad ochrony dzieci,
które zostały mi przedstawione.

.....

miejsowość, data

.....

imię i nazwisko (czytelny podpis)